

ДО П'ЯТДЕСЯТИРІЧНОГО ЮВІЛЕЮ УНІВЕРСИТЕТСЬКОГО ВІСНИКА «ФІЛОСОФСЬКІ ПЕРИПЕТІЇ»

У 1965-му році вийшов друком перший випуск університетського вісника із серії «Філософія». Випуски цього напрямку створили один із потужних творчих «майданчиків» для публікацій результатів філософських досліджень науковців Харкова, а також долучилися до підтримки та розширення всеукраїнського (і навіть міжнародного) філософського діалогу. На сторінках філософського часопису публікувалися дослідницькі розвідки багатьох відомих учених, серед яких В. С. Бакіров, Я. С. Блудов, Ю. Ф. Бухалов, С. В. Жеребкін, О. М. Кривуля, М. Д. Култаєва, О. О. Мамалуй, В. П. Педан, О. Ф. Плахотний, О. В. Тягло, І. З. Цехмістро, В. В. Шкода, О. О. Якуба та багато інших.

У п'ятдесятирічній історії філософської серії університетського вісника можна виокремити щонайменше два (або навіть три) етапи її змістовної «еволюції». За загально-історичним критерієм історія часопису поділяється навпіл: радянський період (1965-1991 роки) і пострадянський, який розпочинається у 1991 році зі здобуттям Україною незалежності.

Редакторами серії за радянського періоду були спочатку Ю. Ф. Бухалов, а пізніше О. Ф. Плахотний. Звісно, що за часів СРСР тематика публікацій переважно визначалася марксистсько-ленінською ідеологією і здебільшого стосувалася проблем діалектики, діалектичного та історичного матеріалізму тощо. Деякі статті взагалі – лише «обслуговували» ті чи інші «ідеологічні догми» або просто являли собою наслідок певних «кон'юнктурних» моментів. Проте попри всі обмеження назви й зміст статей засвідчують різноманіття наукових інтересів їхніх авторів та дискусійну спрямованість публікацій. Багато дослідників навіть за таких складних умов лишалися вірними собі та незмінно демонстрували надзвичайно високий рівень науково-дослідницької роботи.

Найбільш потужними напрямками досліджень цього періоду були соціальна філософія, філософія історії та логіка й методологія науки. Також розроблялися проблеми етики та естетики. Зокрема, особливий інтерес викликали питання художньої творчості, праці, свободи й відповідальності. Особливо слід відзначити, що низка випусків була опублікована принципово українською мовою (випуски 3-9, 11). А у 1980-ті роки кожне видання присвячувалося певній актуальній тематичі.

Важливі зміни в редакторській політиці відбулися на початку 1990-х, коли головним редактором філософської серії університетського вісника став професор О. О. Мамалуй, а сама вона отримала нову назву, що вдало відбивала дух часу, – «Філософські перипетії». Був сформульований комплексний дослідницький підхід: «Філософія і багатоманіття соціокультурних світів», який і до сьогодні визначає наукову діяльність кафедри теоретичної і практичної філософії. Перше пострадянське десятиріччя пройшло під знаком постмодерністських експериментів. У «Філософських перипетіях» з'явилися не лише гострі теоретичні статті, але й окремі рубрики, що містили експериментальні (художні, «графоманські») тексти, які відбивали одночасно і пошук нового змісту філософування, і нових форм для актуальних філософських «меседжів». За ці роки значно розширилася і тематика, і стилістика робіт, і, що свідчить про пожвавлення філософського життя, кількість авторів (деякі випуски містили понад п'ять десятків публікацій). На сторінках «Перипетій» з'явилися і переклади, що наочно знайомили читача з найгострішими соціокультурними проблемами сучасності (І. Валерстайн, С. Жижек, Ж. Дерріда).

З середини 2000-х років «Філософські перипетії» стають більш стриманими, орієнтуючись на актуальні академічні вимоги та впевнено рухаючись до принципів редакторської політики провідних наукових видань світу, не втрачаючи, втім, у такому русі своєї особливої творчої специфіки. Аби пригадати цю складну й цікаву водночас історію нашого видання, ми розпочинаємо знайомити читача зі змістом його випусків*.

Редакція «Філософських перипетій»

* Принагідно редакція висловлює подяку співробітнику університетської ЦНБ, аспірантці кафедри теоретичної і практичної філософії, Аллі Гужві за допомогу у зборі та систематизації матеріалів.